

1200 anys

III.

*Judicium pro Niffridio Gerundensi Episcopo,
ex lib. Viridi, fol. 51. exscriptum.*

Condictiones sacramentorum atque exordinationes demissos glorioissimo domino nostro Lodovico imperatori Niffridius Gerundus Xpiānens Episcopum seu et iudices qui jussi sunt de ipsis missos dirimere causas id est Atroarius. Cirella. Adaulfus. Calbus. Provasius. Sculpiliarius et Romulus seu et Magnencio. Salone. vel in presentia aliorum multorum hominum qui cum ipsis ibidem aderant juraverunt testes prolati quos profert advocatus Wadalirico Episcopo id est Vicarius dicens in faciem Godaldi pro causa unde intentio vertebatur in testes. Hec sunt nomina testimoniū qui jurare debent et jurant. Id est, Argemirus, Vitales. Cavatus. Valerius. Maurilio. Auripino. Segontio, et Condemiro. Dicimus per Deum Patrem omnipotentem et per Jesum Christum filium ejus et per Spiritum Sanctum qui est in Trinitate unus et verus et ad locum veneracionis Sancti Andrae, que fundata est in villa Borraciano in territorio bisuldunense super cuius sacrosanctum altare has conditiones manibus nostris continemus vel jurando contangimus. Quia nos supra scripti testes scimus et bene in veritate notum habemus et presentialiter fuimus quando erat Ragonfredus Comes palatio una cum iudice dominicos Donatum et Ugabaldum in villa que dicitur Baschara, et perquisierunt terminos de ipsa Villa. Archas et frixorias et undenates. Nos vidimus testantes in omnibus Hucciando. Truncato. Mantildo. Oderius Comparatus et Ababdela qui vocatur Maradon. et Avenattus, et testificaverunt et juraverunt et fiduerunt per ipsas Archas et fixorias unde nos supradicti testes pedibus circumivimus et manibus nostris ostendimus signa et sic revestivit Walarico Episcopo de ipsa villa supra scripta cum terminos vel omnes fines suos à parte Sancte Felicis beatissimi martiris Christi sedis Ge-

372 Espana Sagrada. Trat. 81.

runten. et ea que scimus recte et fideliter testificamur per supradictum juramentum in domino. Late conditiones sub die octavo Xj. Kalendas Januari anno IIIj imperante feliciter glorioissimo domino nostro Lodovico imperatore. Signum Vitales ubi juravi et SS. Signum Valerius. Signum Maurilio. Signum Auripino. Signum Redorato qui hunc juramentum iurueamus. Cavatus. Argemirus presbiter. Signum Godaudi qui hunc juramentum recepi. Signum Dordarii. Signum Concordius. Signum Teudericus. Signum Viverati. Signum Domini qui interfuius. Marinus clericus interfui. Veraculus interfui. Adulfuscus interfui. Sculpiliarius Provasius. Omulus. Cixilla has conditiones in nostro iudicio alligatas. Adaulfus. Magnetus. Salgo qui hunc juramentum et iussionem de missos dominicos vel iudices recepi. Riculfus qui has conditiones scripsi et SSS. die et anno quo supra. §. §. feliciter amen.

15th December 817. The villa of Bascar à is adjudged to the monastery of Sant Feliude Girona in a hearing before missi dominici at Sant Andreu de Borrassà in Besalú, according to testimony that this was done before and its boundaries fixed by Ragonfred, Count of the Palace. Known from the Cartoral de Carlemany (Arxiu Diocesà de Girona, C13th) and the Llibre Verd (Arxiu Capitular de Girona, C14th).

Condictiones sacramentorum atque exordinationes demissos glorioissimo domino nostro Lodovico imperatori Nifridius episcopus, Christianum item episcopum, seu et iudices qui iussi sunt de ipsis missos dirimere causas, id est, Adroarius, Cixilla, Adaulfus, Calbus, Provasius, Sculpiliarius et Romulus seu et Magnencio saione, vel in presentia aliorum multorum hominum qui cum ipsis ibidem aderant, iuraverunt testes prolati, quos profert advokatus Walarico episcopo, id est, vicarius, dicens infaciem Godaldi, pro causa unde intentio vertebatur intestes. Hec sunt nomina testimoniū qui iurare debent et iurant, id est, Argemirus, Vitales, Cavatus, Valerius, Maurilio, Auripino, Segontio et Condemiro, qui iuraverunt: Dicimus per Deum Patrem omnipotentem et per Iesum Christum filium eius et per Spiritum Sanctum, qui est in Trinitate unus et verus, et ad locum veneracionis Sancti Andree, que fundata est in villa Borraciano, in territorio Bisuldunense, super cuius sacrosanctum altare has conditiones manibus nostris continemus vel iurando contangimus, qui nos superscripti testes scimus et bene in veritate notum habemus et presentialiter fuimus quando erat Ragonfredus comes palacio, unum iudicem dominicos Donatum et Ugabaldum, in villa que dicitur Baschara, et perquisierunt terminos de ipsa villa, archas et fixorias et undenates. Nos vidimus testantes in omnibus Hucciando, Truncato, Mantildo, Oderius Comparatus et Ababdela qui vocatur Maradon, et Avenattus, et testificaverunt et juraverunt et fiduerunt per ipsas Archas et fixorias unde nos supradicti testes pedibus circumivimus et manibus nostris ostendimus signa et sic revestivit Walarico Episcopo de ipsa villa supra scripta cum terminos vel omnes fines suos à parte Sancte Felicis beatissimi martiris Christi sedis Ge-

testificaverunt et iuraverunt et fuerunt
per ipsas archas et fiscorias, unde nos supradicti testes pedibus circu-
limus et manibus nostris hostendimussigna. Et sic revestivit Walari-
co episcopo de ipsa villaprascripta cum terminos vel omnes fines suos a p-
arte Sancti Felicis beatissimi martyris Christi sedis
Gerundensis. Et ea que scimus recte et fideliter testificamus persu-
pradicatum iuramentum in Domino. Late condiciones sub die octavo X kalendas ianuarii,
anno illo imperante feliciter gloriissimo domino nostro Lodovico
imperatore. Sig+num Vitales ubi iuravi et SSS. Sig+num Valerius SSS. Sig+num Maurilio SSS. Sig+num
Auripino SSS. Sig+num Redoratio, qui hunc iuramentum iuramus. S. Cavatus
SSS. Argemirius presbiter SSS. Sig+num Godoaudi, qui hunc iuramentum recepi.
Sig+num Dorazderius SSS.
Sig+num Concordius. Sig+num Teuderius. Sig+num Viverati. Sig+nu-
m Domni, qui interfuerimus. Marinus clericus
interfuit S S. Veracius interfui SSS. Adulfuscus interfui SSS. Sculpili-
anus SSS. Provasius SSS. Romulus SSS. Cixila has conditiones in nostrio iuditio alligatas
SSS. Adaulfus SSS. Magnetius sagio, qui hunc iuramentum per iussionem demissos dominicos
vel iudices recepi SSS. Riculfus, qui has conditiones scripsi et SSS. die et anno quo
supra. Feliciter amen.

Oaths and ordinations of the most glorious missi of our lord Emperor Louis, Bishop Nifrid, Christian also Bishop, and also the judges who were ordered by the selfsame missi to determine the cases, that is, Adroer, Quixil à , Adulf, Calb, Provasi, Sculpiliaro and Romulus and also the saio Magenç i, and in the presence of many other men who were there with those same persons. The sworn witnesses whom the 'advocate', that is, vicar, of Bishop Gualeric brought, speaking in the presence of Godald, about the case whence dispute was arising between the witnesses [sic]. These are the names of the witnesses who should swear and do swear, that is, Argemir, Vital, Cavat, Valeri, Maurili, Auripi, Segònc and Godès è n, who swore: We say by God the Father Omnipotent and by Jesus Christ his son and by the Holy Spirit, which is the one and true Trinity, and at the place of veneration of Saint Andrew which is founded in the villa of Borrass à , in the Besal ú territory, on whose sacrosanct altar we together held this oath in our hands and touching it together swore, that we the above-written witnesses know well and have it well and truthfully remembered and were present when Ragnfred, Count of the Palace was in the villa called Bascar à , along with the dominical judges Donal and Hugubald, and they sought out the boundaries of that villa, boundary-markers and landmarks and vindenates.

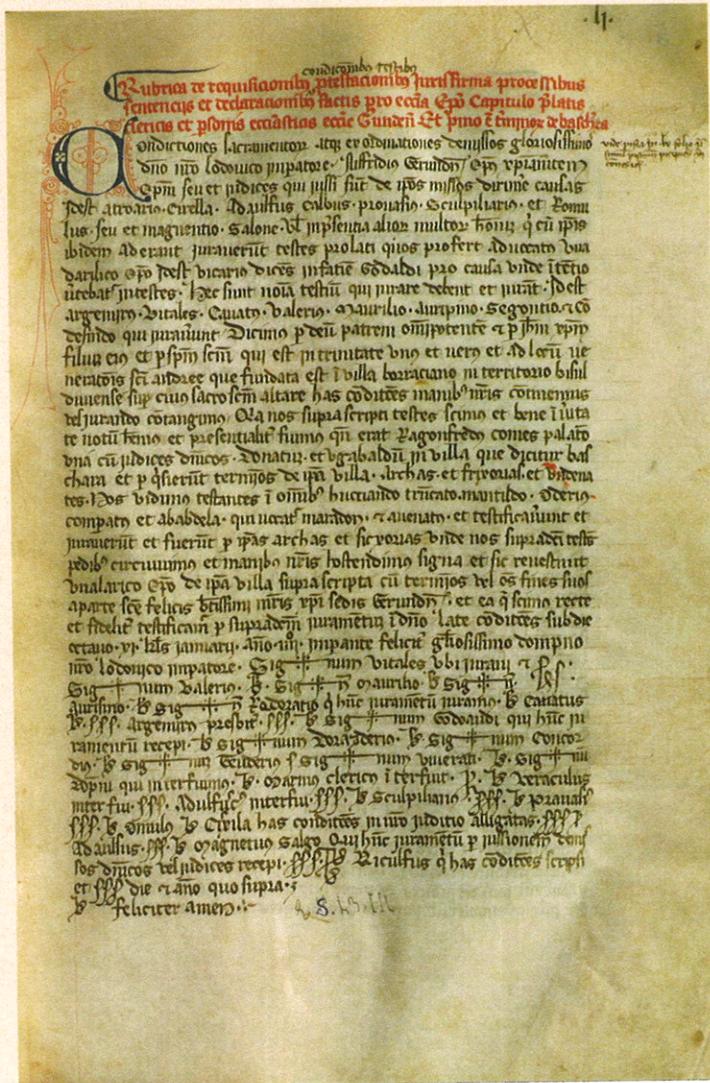
2

We saw Hucci à , Truncat, Mantild, Oiger, Comparat and Ababdeilla Marat ó and Avenat, testifying about everything. And they testified and swore and went among the landmarks and boundary-markers, of which we the aforesaid witnesses made a circuit on foot and with our hands we made our marks. And thus he reinvested Bishop Gualeric with the selfsame afore-written villa with its boundaries and all its limits on behalf of Saint Felix the blessed martyr Christ of the see of Girona. And that which we know we do testify rightly and faithfully by the above-said oath in God. Oath made on the 18th day of the Kalends of January, in the fourth year of our most glorious lord Louis's imperium .

Libre a consultar:: Catalunya Carolíngia V:
els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, rev. R. Ordeig
i Mata, Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica LXI (Barcelona 2003), doc. no. 7.

BORRASSÀ

La primera parròquia documentada de la Diòcesi de Girona, l'any 817

Borrassà és la primera parròquia documentada de la Diòcesi de Girona. El document original de l'any 817, ara desaparegut, fou redactat per l'escrivà Riculf. Se n'han conservat dues còpies del segle XIII, una al Cartoral de Carlemany de l'Arxiu Diocesà i l'altra al Llibre Verd de l'Arxiu Capitular de la Catedral, que és la que veiem reproduïda en aquest plafó.

Una vegada que el territori de Girona, fins llavors en poder dels àrabs, havé passat a mans de l'exèrcit franc de Carlemany l'any 785, i ja entrat el segle IX, els legats de l'emperador Lluís el Pietós passaren per aquestes contrades per organitzar el país i impartir justícia. Així, arribaren Nifridi, arquebisbe metropolità de Narbona, i Cristià, bisbe de Nimes, per dirimir el següent cas: el comte de palau Ragonfred i els jueus imperials Donat i Ugabald havien concedit al bisbe de Girona, Walaric, i a la seva Seu, dedicada al màrtir sant Feliu, la possessió de la vila de Bàscara. Però un potentat local de nom Guadall disputava aquesta possessió al bisbe.

El judici es va celebrar a la vila de Borrassà. I el dia 22 de desembre de l'any 817, els testimonis Argemir, Vidal, Cavatus, Valeri, Maurili, Auripí, Segonti i Condesind, que havien estat presents en l'acte d'investidura de la vila de Bàscara a favor del bisbe Walaric, juraven sobre l'altar de sant Andreu de l'església parroquial de Borrassà, davant dels legats i els jueus Adroher, Cirella, Adaülf, Calb, Pervasi, Sculpiliari, Ròmul i Magnenti, i també en presència de nombrosos prohoms de la contrada, la veritat de les seves declaracions.

Els testimonis van confirmar que el comte Ragonfred i els jueus Donat i Ugabald havien recorregut els termes i fites de la vila de Bàscara, i també confirmaren el testimoniatge que, en aquells moments, havien prestat Huccian, Truncat, Mantild, Oderi, Comparat, Ababdela, anomenat Marado, i Avenat, i reafirmaren que els termes eren els mateixos que ara havien mostrat als jueus.